

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „D. D. PĂTRĂȘCANU” TOMEȘTI

Strada Mihail Codreanu Nr.7, Comuna Tomești – jud. Iași

tel.: – 0232 290 350

fax: - 0373 324 582

email: scoala_tomesti@yahoo.com

website: www.scoala-tomesti-iasi.ro

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CERCUL PEDAGOGIC AL ÎNVĂȚĂTORILOR

Tomești, 31 mai 2024

Activitățile de tip outdoor- modalități de stimulare a bucuriei/plăcerii de a învăța la vârsta școlară mică

Într-o societate în care tehnologia progresa cu o viteză amețitoare și, datorită ei, de la cele mai fragede vârste copiii sunt asaltați de adevărate avalanșe de informații, științele educației se orientează din ce în ce mai acut către întoarcerea la natură. După secole în care toate eforturile educatorilor s-au concentrat pe aducerea copiilor între pereții clasei pentru a li se face educație, s-a constatat că nu este cea mai fericită formă de educație și, ca atare, a apărut nevoia de altceva, de întoarcerea la natură, ca izvor de educație sănătoasă. Este momentul și avem obligația de a-i scoate „afară”. Este motivul pentru care de câțiva ani a apărut conceptul de activitate outdoor, ca alternativă pentru educația formală, tradițională. Există mai multe accepțiuni pentru termenul de „outdoor”, cea mai simplă fiind aceea de activitate în aer liber, în afara spațiului instituțional al școlii.

Educația outdoor se pliază cel mai bine pe cea nonformală, întrucât ca și aceasta, educația outdoor se bazează foarte mult pe participarea activă, maximizează procesul de învățare, minimalizând constrângerea specifică școlii, oferă o utilitate practică imediată cunoștințelor învățate, se desfășoară în contexte diferite având un cadru de învățare și un conținut lejer. Folosește metode care stimulează implicarea și participarea, are o structură și o planificare flexibilă, procesul învățării este orientat spre participant și se bazează pe experiența participanților.

Atât educația nonformală cât și educația outdoor pot fi integrate cu succes în educația formală cu scopul de a maximiza efectele procesului de învățare, tendința actuală este aceea de amplificare a celor două forme, mai ales pentru faptul că, încorporate, ele conduc la un sistem educativ mult mai valoros din punct de vedere al calității, produc avantaje pe termen lung, permit acoperirea unei game largi de discipline și cel mai important, actul educațional se axează în aceeași măsură și celor care o implementează (cadrele didactice) și celor care fac obiectul învățării (elevii).

Educația formală are meritul de a fi organizată și structurată, încorporând o paletă întregă de informații și cunoștințe de care are nevoie un individ în formarea sa educațională. Educația informală vine în sprijinul educației formale și asigură procesul de învățare oricând și oriunde, pe tot parcursul vieții. Educația nonformală vine cu acele elemente de natură să satisfacă nevoile unui individ de natura, psihică, socială, emoțională prin diferite metode interactive, participative, iar educația outdoor,, scoate la aer " cele 3 forme de educație, le revigorează, le adaugă prospețime și își extinde acțiunea benefică în diferite domenii (dezvoltare durabilă, protecția mediului, dezvoltare personală și profesională).

În funcție de activitățile alese, obiectivele unui program de Educație Outdoor pot face parte din oricare aceste trei categorii. Astfel, elevii pot învăța mai multe lucruri despre:

- ❖ mediul înconjurător în care ne desfășurăm activitatea, relațiile dintre componentele acestuia și cum pot să-și aducă aportul la protecția lui;
- ❖ propria persoană, propriile limite și cum le pot depăși;
- ❖ comunicarea și colaborarea eficace în cadrul unui grup.

Caracteristicile educației outdoor

Educația outdoor oferă posibilitatea contactului direct cu natura - protecția mediului reprezintă un subiect de interes mondial, urbanizarea masivă a produs un efect nociv asupra mediului și prin faptul că oamenii nu conștientizează impactul pe care acțiunile lor non-ecologice le au asupra mediului, iar educația outdoor poate fi privită ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu;

Educația outdoor reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare - un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun „cei patru pereți ai unei săli de clasă” poate oferi copiilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între copii, bazată pe sprijin reciproc;

Educația outdoor facilitează procesul de învățare al copiilor care întâmpină dificultăți-astfel educația outdoor oferă un climat diferit de învățare ce permite copiilor care în mod uzual întâmpină dificultăți de învățare și au un nivel scăzut de performanță școlară, să devină motivați;

Educația outdoor ajută la dezvoltarea personală atât a celor care o aplică, dar și a copiilor;

Educația outdoor contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă-conexiunea între copii-copii, copii-educatoare duce la creșterea gradului de participare activă;

Obiectivele generale ale educației outdoor sunt:

Dezvoltarea abilităților socio-personale: îmbunătățirea spiritului de echipă, îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea competențelor de conducere, etc.

Dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare, atât a celor care o aplică, cât și elevilor.

Oferirea unui cadru stimulativ de învățare

Oferă posibilitatea creării unui mediu relaxant și motivant în funcție de problema identificată-permite escaladarea unor nivele înalte de imaginație în vederea obținerii rezultatelor propuse.

Un aspect important al educației outdoor este acela că răspunde atât nevoilor de bază ale individului, cât și celor care îl particularizează în grupul din care face parte:

- **Nevoia de a fi respectat** – derularea de diferite activități în aer liber încurajează copilul să se simtă în largul său, astfel el va fi mult mai deschis, va comunica, își va exprima propriile opinii, se va simți băgat în seamă și va simți ca deciziile sale contează pentru ceilalți; elevii pot fi consultați cu privire la diferite jocuri sau activități.
- **Nevoia de a fi responsabil** – activitățile outdoor permit copilului oportunitatea de a primi diferite sarcini, responsabilități pentru atingerea scopului propus (spre exemplu dacă se optează pentru o activitate de ecologizare, un copil poate primi sarcina de a curăța pomii, un altul sarcina de a uda florile. Important este însă, ca prin comunicarea cu copilul, profesorul să-i transmită acestuia sentimentul că prin ceea ce întreprinde el, mediul va fi mai curat, astfel el va conștientiza că are o responsabilitate față de protejarea mediului).
- **Nevoia de a fi activ** – implicarea în diferite activități sportive, jocuri, plimbări tematice, aduce numeroase beneficii dezvoltării fizice, psihice ale copilului. Jocul fiind activitatea fundamentală a copilului este important ca toți copiii să fie stimulați în mod constant să se joace, să alerge, să participe la diferite activități în mod activ.
- **Nevoia de a fi inclus social** – poate cea mai importantă caracteristică a educației outdoor este aceea că este o modalitate de succes de a depăși unele dificultăți ale copilului (psihice, fizice, sociale, emoționale sau economice), astfel încât acesta să fie inclus social, să simtă că aparține unei comunități; se consideră ca mediul din interiorul grupei este mai degrabă unul competitiv, în timp ce cel din afara clasei este unul suportiv, care permite copiilor să se exprime, să relaționeze cu ceilalți, să colaboreze.

Nevoia de a se simți în siguranță – interiorul clasei este mult mai sigur pentru copii, în timp ce mediul exterior implică diferite riscuri și situații neprevăzute care pot avea efect negativ. Educatorul trebuie să identifice posibilele riscuri care pot să apară și să conceapă un plan de management al

riscului, întrucât este un aspect deosebit de important care i-a făcut pe unii specialiști în domeniu să nege utilitatea utilizării educației outdoor.

ABORDAREA EDUCAȚIEI OUTDOOR ÎN DIFERITE DISCIPLINE ȘCOLARE

Limbă și comunicare

- ❖ punerea în scenă a unei povești;
- ❖ identificarea unor elemente din natură cu ajutorul cărora elevii pot scrie;
- ❖ continuarea unei povești despre un element din natură;
- ❖ crearea împreună cu elevii un loc de citit (Insula lecturii)
- ❖ excursie ABC;
- ❖ poveștile copacilor.

Matematică și științe

- ❖ compararea elementelor din natură;
- ❖ măsurarea curții școlii;
- ❖ formarea figurilor geometrice;
- ❖ peisajul de calcul-numărarea obiectelor și completarea tabelelor;
- ❖ clasificarea după criterii date;

Geografie

- ❖ drumeții;
- ❖ realizarea unor hărți;
- ❖ completarea fișei de observație.

Istorie

- ❖ vizite la monumente, muzee;
- ❖ reconstituirea unui traseu istoric;
- ❖ dezbateri;
- ❖ schimbarea imaginativă a istoriei.

Educație civică

- ❖ simulare a modului de comportare într-un spațiu public;
- ❖ educație ecologică;
- ❖ activități de voluntariat.

Educație plastică

- ❖ realizarea de compoziții plastice în natură;

- ❖ confecționarea unor obiecte din materiale refolosibile;
- ❖ creioanele colorate ale naturii-utilizarea pigmenților naturali (flori, pietre, pământ, scoarță de copac).

Educație muzicală

- ❖ organizarea concursurilor muzicale;
- ❖ participarea la concerte.

Educație fizică și sport

- ❖ activități sportive;
- ❖ exerciții fizice;
- ❖ jocuri;
- ❖ concursuri sportive.

METODE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII

Cafeneaua publică

Teatru de improvizație

Photo voice

PLANIFICAREA EDUCAȚIEI OUTDOOR

Procesul de planificare implică următoarele etape:

1. Identificarea activității pe care o derulezi
2. Realizarea unui plan al activității
3. Detalii tehnice: condiții climatice, locația(costuri, acorduri părinți, avize conducere, oportunități/restricții), numărul participanților, durata, resurse materiale, set de reguli, riscuri/pericole
4. Evaluarea activității: evaluare cantitativă, evaluare calitativă, metode și instrumente de evaluare, feedback, chestionare, discuții interactive.

MANAGEMENTUL RISCULUI ÎN ACTIVITĂȚILE OUTDOOR

Un plan de gestionare a riscurilor implică o analiză sistematică a activității: echipamentul, locul de desfășurare, participanții.

Planificarea de management a riscului include:

- identificarea riscurilor și problemelor de siguranță;
- gestionarea pericolelor, riscurilor și problemelor de siguranță.

Planul de management al riscului este un răspuns la evaluarea riscurilor, astfel încât acestea sunt reduse suficient pentru ca activitatea să fie desfășurată în condiții de siguranță și se realizează în mod diferențiat în funcție de activitatea outdoor derulată.

Educația Outdoor este modalitatea experiențială de învățare, desfășurată în exteriorul sălii de clasă, cu precădere în aer liber, ce constă în explorarea locurilor noi, depărtate de obișnuit și cotidian, în excursii, vizite tematice și activități de dezvoltare fizică, socială și personală.

TERMENUL INCLUDE :

- *educația pentru mediu*
- *activități recreative*
- *dezvoltare personală*
- *terapie prin aventură*

Datorită tehnicilor de educație outdoor, copiii tipici și cei cu nevoi speciale dezvoltă abilități esențiale pentru o creștere armonioasă, cum ar fi: a învăța să trăiești cu ceilalți, a învăța să cunoști, a învăța să faci, a învăța să fii!

Interconectarea dintre experiență, învățare și progres se află la baza diferitelor programe outdoor. Este necesar ca educația actuală să fie holistică și integratoare, bazată pe procesul de a da sens oricărei întâmplări și experiențe proprii.

Iată doar câteva dintre beneficiile activităților outdoor desfășurate în mediul școlar:

Dezvoltă creativitatea, imaginația și spiritul antreprenorial;

Asigură o condiție fizică armonioasă;

Dezvoltă autodisciplina, empatia și compasiunea;

Dezvoltă abilitățile și deprinderile practice.

Educația outdoor este un concept relativ nou în sistemul educațional românesc, care captează interesul tuturor agenților educaționali. Termenul de outdoor poate avea numeroase accepțiuni, însă esența termenului constă în învățarea în aer liber. În cadrul activităților desfășurate cu copiii, acest tip de activitate se poate regăsi în activitățile recreative, activități de dezvoltare personală, drumeții, excursii, tabere cu tematică în natură. Activitatea outdoor presupune contactul direct cu natura, protejarea mediului – în condițiile în care asistăm la despăduriri masive, la poluarea apelor. Aceste tipuri de activități urmăresc formarea atitudinii și comportamentului responsabil. Asemenea activități au beneficii atât pentru dezvoltarea fizică, cât și psihică.

Activitatea outdoor reprezintă o sumă de experiențe de învățare –un mediu natural, relaxant liber, plin de viu – ceea ce îl inspiră pe copil, îl ajută să intre în relație cu ceilalți, să ajute,

dezvoltarea relațiilor sociale respectiv socializarea, dezvoltarea abilităților de management, organizare coordonare evaluare, oferirea unui cadru stimulativ și atractiv de învățare.

Activitatea outdoor presupune libertatea și mișcarea, copilului solicitându-i-se întreg organismul, ceea ce ar avea ca beneficiu scăderea numărului de copii cu obezitate crescută în școli. Presupune informații noi despre mediu – insecte, copaci, frunze, fructe..., despre poluarea mediului, ceea ce ar duce la înțelegerea efectelor acțiunilor întreprinse de oameni asupra mediului. În momentul desfășurării acestor tipuri de activități copilul se simte stăpân pe sine, comunică, își exprimă liber trăirile, opiniile, nevoile dorește să se simtă respectat, se va simți băgat în seamă, va simți că deciziile sale contează pentru ceilalți. Este indicat ca fiecare copil să primească sarcini și responsabilități pentru atingerea scopului propus. Este foarte important că fiecare copil să înțeleagă importanța mediului înconjurător pentru noi, foloasele pe care ni le dă, importanța păstrării unui mediu curat pentru noi oamenii. Acest tip de activitate presupune implicarea activă din partea tuturor copiilor, acordă importanță deosebită activităților în aer liber, maximizează procesul de învățare, minimalizând constrângerea specifică clasei, oferă o utilitate practică imediată cunoștințelor învățate.

Este bine de știut faptul că un copil reține mai ușor noile cunoștințe predate chiar în contact direct cu realitatea și cu contextul acestora, de aceea este indicat să fie scos în aer liber chiar și atunci când plouă sau când ninge.

Activitățile în aer liber ajută la formarea conduitei copiilor, la dezvoltarea personalității fiecărui copil – disciplină, creativitate, încredere în sine, conștientizarea problemelor (spre exemplu, poluare, alunecări de teren, inundații), comunicare, motivație.

Activitatea outdoor are un succes deosebit în rândul copiilor care întâmpină dificultăți de învățare – ajută la dezvoltarea fizică, intelectuală, emoțională. Ca orice activitate educațională, are obiective clare – dezvoltare personală, dezvoltarea spiritului de echipă, îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

Educația Outdoor este cea care începe dincolo de ușa clasei și se consumă în aer liber, fiind un mediu de explorare, de aplicare sau de experimentare a unor cunoștințe prevăzute de programele școlare.

Acest tip de educație oferă copiilor o sursă de experiențe de învățare – un mediu relaxant, liber, provocator, determinând un proces de educare puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente antisociale. Scăpând de rutina sălii de clasă și de constrângerile pe care le impun „cei 4 pereți”, învățarea capătă un caracter atractiv și aplicat.

Educația outdoor oferă posibilitatea contactului direct cu natura. Protecția mediului reprezintă un subiect de interes mondial, urbanizarea masivă a produs un efect nociv asupra mediului și prin faptul că oamenii nu conștientizează impactul pe care acțiunile lor non-ecologice le au asupra mediului, iar

educația outdoor poate fi privită ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu.

Învățarea outdoor nu înseamnă doar un loc al învățării, ea presupune o schimbare de optică, o nouă filozofie de acțiune, o altă instrumentalizare și perspectivă asupra învățării și o permisivitate ridicată pentru achiziția experiențială. Ce se dorește? Trecerea de la sala de clasă... în natură.

Ce este totuși Educația Outdoor ? – În sens larg am putea spune ca Educația Outdoor reprezintă procesul educațional, indiferent de subiectul predat/învățat, care are loc într-un cadru natural. Sensul restrâns și mult mai corect specifică faptul ca Educația Outdoor reprezintă suma acțiunilor întreprinse de personalul calificat (traineri, formatori, profesori, instructori), într-un mediu natural/sălbatic, folosind metode experiențiale, pentru a produce schimbări la nivelul abilităților fizice, intra și interpersonale și al comportamentului față de mediu, în rândul participanților.

Bibliografie

Avram, E., Cooper, C., *Psihologie organizațional-managerială. Tendințe actuale*, Iași, Editura Polirom, 2008

Cristea, S., *Managementul organizației școlare*, București, Editura didactică și pedagogică, 2008

Ionescu, D., Popescu, R., *Activități extrașcolare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri*, București, Ed. Universitară, 2011;

Popescu, F., 2014, *Activitățile de tip outdoor-modalități de integrare în curriculum școlar*

Lifelong learning programe, *Manual de educație outdoor, 2010-2012*